

МАЙ 1 — ЧАСТЫҢ,

КҮШ-АЖЫЛДЫҢ БАЙЫРЛАЛЫ

ШЫН

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн.

№ 46 (15997) * 1998 чылдың апрель 30, четверг * Ат салган шагы 01.45 * Садар өртээ 1 рубль 50 копейк.

Часкы хову ажылдары БЕЛЕН БЕ?

Бо чылдын хар чуга болганын чер эрте эрэн. А час узуу болган соок болган. Мининг байдал келээ ажилды ишчилеринге бергезин тургускан. Моон мурунда чылдарга бо үеде часкы хову ажылдары, тарылга барык дооступ турган болза, ам саада турар. Аша төгөрүк, кывар-чаар чүүлдер, артык кезектер айтырылганынын хову болуп арттышкан.

Чоокта чаа бистин төрөспөндүгү Кзыл кожуунун колээ ажилдары эр өлүгү менен, кыла оон начальниги Трофим Сахарович ИИ биле часкы ховуларга хамаарыштыр чуганын чоруткан. Бо чылдын кожуунун девискээринде 5300 га черге тараа урезини, 80 га шолге — картофельди, 85 га черге — ногаа алмаан тарыларын планнаан. Кывар-чаар чүүлдерин, артык кезектерин, урезинин чедипшес болганын тарылга кылдыр ужурдуг турган шолдун чамдык кезинге, толгарга тарааларын тарыларын чоруткан.

Эртен күзүн кезээнин ишчилери кардык дүзүттү ажап алган болган. Агаар бойдуса калдыктын болганын тараа чедир беш паан. А мында тарааны үрениге ажилдары тараанышпас. Бодуусун күжүвүс биле тараа урезинин Саян артынаан сөөртүр, республика иштинде чамдык ажилдары биле керээ чарып ап, тып алдырын арталарын көөр болуп турар бис.

Чурукта: Президент Ш. Ооржак Япониянын Токио хоорайга чуртгар аразынын харылааларынын төвүнге маркетинг талазы-биле өөредилге курстары эртен Айвар Барган, Мирослав Монгуш оларны хүлээп алган, сайзыраңгай күрүнүге кыска хуу-саала-даа болза, билг-мергежил чедип алганы-биле оларга байыр чедирп турары.

В. БАЛЧИЙ-ООЛДУҢ ФОТОЗУ.

БАЙЫР ЧЕДИРИИШКИННЕРИ ЭРТЕНГИ ХҮНГЕ БҮЗҮРЕЛ-БИЛЕ

Чылдын на Частын болгаш Күш-ажылдын байырдалын демдеглээри—чаагай чаңчыл. Ол чартык күс чыл болуп турар. Ол дээрге—тургузушкунун байырдалы, бүзүрелдин байырдалы-дыр. Амгы үеде бистин бергелеривистин болгаш чедимче чок үлөривисте безин сеткил-хөөнү ол көдүрүп, эки чүүлче өскерилгелерге бүзүрелди быжыктырып турар.

Ол бүзүрел хамыктын мурунда тус чер чагыргаларынын сонгуттурган даргалары, Дээди Хуралдың болгаш төлөөлекчилеринин тус чер Хуралдарынын депутаттары-биле холбашкан. Ычангааш бистер эрге-чагырга органнын тургузарын дүргөне дооскан, эгелен алганын реформаларын улам ыңай бурунгаарладыр дээш чогумчалыг ажилдап эгелээр ужурдуг бис. Май 1-и Тыва Республикага кезээде тайбыннын хүнү, чоңун шилп алганы эрге-чагырганын чөптүгү база ажык чугаанын хүнү болган турары бистер бүгүдөгө топ чугула. Ажилчынар болгаш башкарыкчылар, сайгарлыкчылар, интеллигенция болгаш келээнин ишчилери аңгылаанышпайн, кады болзунар дээш бис. Бистер дөгөревис—чаңгыс республиканын хамаатылары ол быжыгып база чечектелзин дээш бис.

Тывалар мынча дигир ышкажыгай: чазын хол-

Хүндүлүг ха-дунал! Биске база катан Частын, Күш-ажылдын болгаш элсеткил каттыштырылганын байырдалы—Майдын бийик келген-дир. Тыва Республиканың Дээди Хуралы бийик каттыштыр хууде силерге байыр чедирбешин, каң дег калдыкышты, аас-кежикти болгаш чаагай чоруту күзүп тур.

Май 1—бүгү чоңун хөгүгү хөгүжүм болган ыялдар чыгытаныр, хой яны спортчу хөгүжүлөр эртер байырдалы турган болгаш, ыңдыг бооп артардаа. Бо байырдалынын хавара бээринден кортпа, олар күзүн артыкшыл-байлаан сенээ сөнээр. Шынап-ла, бистин көдээ ажил-агыявыс кандыг болурундан республиканын амдыралына хой-ле чүүлдер хамааржыр болдур ийин. Часкы хову ажилдарын улуг бергедээшкиннер-биле эгелен турар бис: үрениннер чедипшес, чамдыкта кывар-чаар материалдар болгаш артык кезектер садып алыр шаавыс чок апаардыр. Тыва Республиканын Чазаа көдээге черле ду-залажыр апаар. Ыччалзажок көдээ чурттуглар анаа-ла олурбайн, тывынгыр чоруун көргүзөр ужурдуг. Часкы хүн чылды чөмгөрер дээрзин бичип-даа угтуп болбас.

Эргим чаңгыс чер-чурттугларым!

Республиканың Президентизи болгаш Чазаа Частын болгаш Күш-ажылдың кайгамчыктыг байырдалы-биле чүректин ханызындан байыр чедирп тур! Ол силерге бүдүн чыл дургууда өшпес хей-аатты болгаш күженишкенин хайырлазын, оон түннелинде силерини өг-бүлелерге артыкшыл, чөп-шээрэжилге болгаш эртенги хүнге бүзүрел ыяп-ла келир.

Тыва Республиканың Президентизи, Чазак Баштыгы Ш. ООРЖАК.

Тыва Республиканың Президентизи, Чазак Баштыгы Ш. ООРЖАК. Чылдың чамдык магалык-чаагай болгаш идеялдыг өөрүшкүзүң ам-даа углаан бис. Ийе, чогум-на бо хүнде Россиянык болгаш төрөөн Тыва-ыстың даргагы хүнүнге бүзүрел биске оттур.

Май 1 бисти каттыштырарын, бот-боттарымыс арамыска хамарыштыгыс «Эрге-чагырга—чоңуну, а чоң—эрге-чагырга дээш» деп кыйгырышын адаа-биле элпег-деминг чурттагылар! Баз катан байырдал-биле, аштер!

Тыва Республиканың Дээди Хуралы.

КЕЛИР ҮЕГЕ БҮЗҮРЕЛ-БИЛЕ

Май 1 — россиянарнын кайгамчыктыг байырдалынын бирээзи. Чылдыг хүнеринин келгени, бойдуеступ оттуушкуну сагыш-сеткилди өөрүшкү болгаш чаагай келир үеге бүзүрел биле хей-аат килер.

Бо чылдын Май 1-ин бүдүүнүлө, төлөөлөл органнырчыче болгаш чагырга даргаларының согулаалары болуп эрткен. Чон бодунуң ишчилеринин кылгаш, күрүне болгаш муниципалитет эргезүүчү улуг сорулгалар туруп турар. Россиянык Президентинин экономикадыг өздүгү идиг бээрине, социал адырга реформаны ханыла-дырынче, корум-чурумну быжыгылаанче уланган алыс сорулганы чедирбешин боттандырыр бистин буйруундан хамааржыр.

Байырдал биле, эргим хадумал Силерге аас-кежикти болгаш кекжик-чолду күзүдүм!

Россия Федерациясының Президентизи Тыва Республикада бүрүн эргелгү төлөөзи К. МОНГУШ.

ПРЕЗИДЕНТИНИҢ АЖЫЛ-АЛБАНЫ

Өөредилге талазы-биле ачы-хавыяалары болгаш хей чылдарда үрө-түңнелиг башкылар ажил-чорудулгага дээш хоочун башкы Галина Ивановна НЕТРОВА АЛДЫН-ООЛДУ Тыва Республиканың Президентизи Ш. Д. Ооржактын 1998 чылдын апрель 17-де № 215 Чарлынын эзугары Тыва Республиканың орден-биле шааннаан.

Эртем-башкылар ажил-чорудулгага ачы-хавыяалары болгаш хей чылдарда чорудулганын ажил-чорудулгага дээш хоочун башкы Галина Ивановна НЕТРОВА АЛДЫН-ООЛДУ Тыва Республиканың Президентизи Ш. Д. Ооржактын 1998 чылдын апрель 17-де № 213 болгаш 214 Чарлыктарын эзугары Тыва Республиканың алпарыг ажилдарының хуудууг атты: «Тыва Республиканың алыс-күш-культураны болгаш спортту хөгжүдериңе ачы-хавыяалары база хууду улуг салышкыны дээш «Спорт» дүлүг атты.

Василий БАЛЧИЙ-ООЛДУҢ плакады.

ПРЕЗИДЕНТИНИҢ ПОЧТАЗЫНДАН

Тыва Республиканың Президентизиңиң адресинге Май 1-иниң байырдалы болгаш Тинделге хүнү-биле холбаштыр чурттуг республикаларының болгаш областарының баштыңдарындан байыр чедирбешкенин кээп эгелээн.

ТР-ниң Чазааның парла-мов база Кемеровонца боттары А. Тулеев боттарының телеграммаларын чонун Президентизи М. Рахи-муркан болуп турар. Ш. Д.

Ооржактын коллегалары Президентиниң бодунга болгаш Тыва Республиканың хей националдыг бүгү чоңунга боттарының чылдыг сөстөр-линг байырды чедирбешкан, «хей-хей чылдарда тайбы-ны, чаагай кекжик-чолду» кү-эзоннер.

Байыр чедирбешкенин уламчылавышпаан.

БЕДИК ШАҢНАЛДАР—УЛУГ ҮНӨЛӨӨШКИН

Тыва Республиканың Президентизиңин Чарлыктары

Өөредилге талазы-биле ачы-хавыяалары болгаш хей чылдарда үрө-түңнелиг башкылар ажил-чорудулгага дээш хоочун башкы Галина Ивановна НЕТРОВА АЛДЫН-ООЛДУ Тыва Республиканың Президентизи Ш. Д. Ооржактын 1998 чылдын апрель 17-де № 215 Чарлынын эзугары Тыва Республиканың орден-биле шааннаан.

Эртем-башкылар ажил-чорудулгага ачы-хавыяалары болгаш хей чылдарда чорудулганын ажил-чорудулгага дээш хоочун башкы Галина Ивановна НЕТРОВА АЛДЫН-ООЛДУ Тыва Республиканың Президентизи Ш. Д. Ооржактын 1998 чылдын апрель 17-де № 213 болгаш 214 Чарлыктарын эзугары Тыва Республиканың алпарыг ажилдарының хуудууг атты: «Тыва Республиканың алыс-күш-культураны болгаш спортту хөгжүдериңе ачы-хавыяалары база хууду улуг салышкыны дээш «Спорт» дүлүг атты.

«Чурттаар оран-сава» ызыгарлааттыг харыса-галыг ниятының директору Владимир Андреевич ГАВРИЛЕНКОГА, «Россия-агартуу» харыса-галыг информатика күрүнө бүдүрүлгениң начальниги Дмитрий Калчанович ДОНГАККА, «Тыва машааво-туд» арбитраж эргелекчизи Владимир Александрович СОЛОДКОВКА тыпсыр!

Тыва Республиканың Президентизиңиң Хүндүлел бижин-биле Чеди-Хөлдүг чуртталга-коммунал ажил-агыяның бодурлуге директору Андрей Васильевич БАЕВТИ шаңнаар.

Тыва Республиканың Президентизи Ш. ООРЖАК. Кызыл хоорай, 1998 чылдын, апрель 29, № 219.